

cultural. There are many interpretations of the concept of «socio-cultural competence», but most researchers define it as the ability and willingness to interact in a socio-cultural space. Attention is focused on the fact that in the context of the research the relationship between the concepts «education» and «culture» is important, since a specialist can only engage in education after mastering the culture. An indicator of the quality of the education of future navigators is their willingness to self-development, the formation of their individuality, as well as socio-cultural and professional competence. As marine specialists work in an international crew, aspects of spirituality and moral and ethical standards are stated as extremely important. The education of future navigators, like any other social activity, is carried out in a specific socio-cultural context in which a future specialist is. The context involves factors in the teaching classroom and beyond. So, education under the same program, but in another country will vary due to various political and social relations.

The urgency of the socio-cultural component of the education of future navigators is determined by international cooperation, the need for a tolerant attitude towards the multicultural crew, understanding of social and religious customs and traditions, etc. It is the socio-cultural knowledge that contributes to the management of intercultural dialogue and the effective interaction in the person-person system. Therefore, it is suggested to consider the concept of socio-cultural component of education of future navigators as one of the key. It was found out that the indicator of the quality of education of future navigators is their readiness for self-development, the formation of their individuality, as well as socio-cultural and professional competence. Socio-cultural competence as a result of realization of the content of the socio-cultural component of education is characterized.

Key words: concept, socio-cultural component of education, socio-cultural, environment, education, socio-cultural competence, navigator.

Дата надходження статті: «17» листопада 2017 р.

УДК 378.147

Зайцева Т. Г., Калашиников М. М.*

САМОМЕНЕДЖМЕНТ ПСИХОФІЗИЧНИХ СТАНІВ МОРЯКІВ У КОНТЕКСТІ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

У статті аналізується сутність та значення акмеологічного підходу для забезпечення рівня професійної компетентності майбутніх моряків через актуалізацію їхніх людських, особистісних та професійних ресурсів. Розглядається доцільність використання самоменеджменту психофізичних станів як інноваційної педагогічної технології в процесі професійної підготовки моряків. Це дозволить значно підвищити рівень їхньої психоемоційної стійкості та мінімізувати вплив «людського фактору». Доводиться доцільність такого підходу, оскільки він дозволить майбутнім працівникам морського флоту більш вдало протистояти впливу різноманіття психотравмуючих факторів та на цій підставі ефективно виконувати професійні обов'язки.

Автор обґрунтовує педагогічні умови, які дозволяють забезпечити професійну компетентність майбутніх моряків на рівні вимог міжнародних стандартів. Ці стандарти передбачають наявність у структурі професійної компетентності моряка високого рівня його психоемоційної стійкості та інших психологічних якостей. Забезпечення цих факторів дозволить сучасному моряку більш вдало протистояти негативному впливу на нього подразників психотравмуючого характеру; знизувати рівень втоми під час рейсу; забезпечувати надійність професійного реагування; бути конкурентоспроможним на міжнародному ринку праці. У статті пропонується удосконалювати психологічну підготовку майбутніх моряків завдяки максимальній актуалізації їхніх ресурсів. Пояснюється доцільність використання акмеологічного підходу, який функціонально спрямований на розвиток потенційних можливостей майбутніх моряків. Обґрунтовується

*© Зайцева Т. Г., Калашиников М. М.

значення самоменеджменту психофізичних станів як технології свідомого психологічного самоуправління. Техніка психологічного самоуправління спрямована на оволодіння курсантами ВНМЗ методами свідомої психологічної саморегуляції. Продуктивність такого підходу зумовлюється заміною суб'єкт-об'єктних відносин, коли курсант ВНМЗ стає суб'єктом свідомого психологічного самовпливу. Цей процес передбачає знайомство майбутніх моряків із ресурсними складовими їхньої психіки.

Ключові слова: професійна компетентність, людський фактор, психоемоційна стійкість, акмеологічний підхід, інноваційні педагогічні технології, самоменеджмент, свідомо психологічна саморегуляція.

Міжнародне морське судноплавство як найбільш рентабельна світова транспортна сфера висуває високий рівень вимог до професійної підготовки сучасних фахівців морської галузі, оскільки цей фактор зумовлює безпеку пересування вантажних та пасажирських судів водними шляхами. На підвищення рівня безпеки морського судноплавства спрямовується зміст міжнародних нормативно-правових спеціалізованих документів. У них надаються чіткі орієнтири керівному складу міжнародних морських компаній, капітанам, судноводіям різного рівня та іншим членам суднового екіпажу щодо забезпечення безпеки міжнародного морського судноплавства та висуваються конкретні вимоги до їхньої професійної підготовки. Серед таких документів значення мають Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 року з поправками (СОЛАС-74), Міжнародна конвенція з пошуку та порятунку на морі 1979 г. (SAR), Резолюція ІМО А.772(18) «Фактори втоми при комплектуванні екіпажу та забезпеченні безпеки», Резолюція ІМО А.890 (21) від 25 листопада 1999 р. «Принципи безпечного комплектування судна екіпажем», інші. Українська держава також спрямовує зусилля на забезпечення безпеки морського та річкового судноплавства шляхом упровадження певних положень і розпоряджень, а саме: Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському та річковому транспорті від 20.11.2003 р № 904, Постанови КМУ від 31.01.2001 р. № 83 «Про удосконалення державного нагляду за станом підготовки та дипломування моряків», Постанови Кабінету Міністрів України від 05.03.2007 № 373 «Про внесення змін до Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден» тощо.

Для забезпечення надійності судноплавства ще в 2010 році в Манілі була проведена дипломатична конференція Сторін Міжнародної Конвенції про підготовку та дипломування моряків і несення вахти (ПДНВ-78), результатом роботи якої стали поправки до Кодексу ПДНВ (Манільські) [8]. Їхній зміст зобов'язав усі країни-учасниці цієї Конвенції забезпечити поступовий перехід професійної підготовки морських кадрів на місцях за єдиними міжнародними стандартами професійної компетентності. Необхідність визначення цього завдання була зумовлена тривалим і стабільно високим рівнем аварійності на морі внаслідок так званого «людського фактору», тобто помилок, що здійснюють дипломовані та досвідчені морські фахівці з різних причин: необережності, ненавмисності, упущень тощо.

Згідно з вимогами Манільської конференції вже з січня 2012 року в морських навчальних закладах України навчальні плани були скориговані так, щоб з початку 2017 року кінцевий результат професійної підготовки дозволяв випускникам ВНМЗ отримати затверджений Сертифікат Конвенції ПДНВ-78, у тому числі й сертифікат компетентності. Реалізації цього завдання сприяла низка заходів, а саме: конкретизація в Кодексі поняття «стандарт компетентності»; розробка єдиної системи специфікацій мінімального стандарту компетентності для кожної посадової особи офіцерського складу, а також членів суднового екіпажу; уведення в навчальні плани навчальних морських закладів обов'язкового курсу «Менеджмент морських ресурсів», інше.

Поряд із цим проблема підвищення рівня безпеки на морі через надійне професійне реагування морських фахівців у специфічних умовах їхньої діяльності

є предметом постійної уваги вчених. Науковці визначають причини виснаженості психофізичного стану моряків унаслідок тривалого та цілодобового перебування на судні під постійним впливом факторів психотравмуючого характеру (Г. Броневицький, А. Даниленко, Є. Псядло, С. Стадніченко, В. Торський, Л. Шафран та ін.). Вивчається специфіка професійного реагування моряків у екстремальних умовах, що напряму пов'язані з загрозою їхньому життю та здоров'ю та вимагають від них високого рівня стресостійкості, якої часто не вистачає (Г. Броневицький, С. Голованюк, А. Даниленко, С. Семикін та ін.). Учені обґрунтовують особливості факторів небезпеки на морі (Л. Борисова, В. Васильєва, В. Дулін, Т. Конопелько, В. Пономарьов, Д. Скороходов, В. Снопков, В. Топалов, В. Торський та ін.), а також визначають специфіку та значення впливу «людського фактору» (А. Мальцев, С. Стадніченко, І. Костиленко, В. Клименко та ін.). Останнім часом науковці звертають увагу на особливості правового регулювання роботи працівників морського флоту, уважаючи його потужним стимулом упорядкування професійної діяльності працівників міжнародного морського судноплавства (В. Аверочкіна, В. Бойович, О. Номоконова, І. Підпала, В. Прусс, Ю. Сергеев та ін.).

Однак, незважаючи на системний характер цих та інших заходів, вирішення проблеми безпеки міжнародного морського судноплавства через підвищення вимог до професійної підготовки сучасного моряка продовжує бути актуальною, у чому переконує статистика. Зокрема, за даними міжнародних джерел, лише протягом 2016 року в межах світового морського простору щомісячно гинуло від трьох до двадцяти двох судентів [1]. Значна кількість причин аварій на морі відбувається внаслідок саме професійних помилок членів суднового екіпажу, відповідно 25 % та 17 % – це помилки офіцерського та рядового складу; 5 % та 2 % – лоцманів та механіків. Усі інші – це професійні помилки працівників берегових служб [9, с. 26].

Мета статті – обґрунтувати доцільність педагогічних шляхів, які можуть сприяти підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх моряків завдяки актуалізації їхньої ресурсної сфери в напрямку протистояння впливу негативних факторів. Завдання статті полягає в з'ясуванні акмеологічної спрямованості самоменеджменту психофізичних станів.

Ми проаналізували суть стандартів компетентності, а саме зміст специфікацій їхнього мінімального стандарту, що надаються в оновленому Кодексі ПДНВ-78 як обов'язкових для всіх дипломованих осіб, зокрема, тих, хто претендуватиме на посаду помічника капітана суден валовою місткістю 500 одиниць або більше. На прикладі аналізу вимог таблиці А-II/1 відповідного Кодексу нами було виявлено, що її зміст, як і зміст інших аналогічних таблиць, містить лише конкретні вимоги до професійних знань та умінь морських фахівців, що входять до складу їхньої професійної компетентності. Зокрема, від претендентів на посаду помічника капітана вимагається знання правил і конкретних дій із недопущення зіткнення суден; знання основних принципів управління членами особового складу; грамотне використання чинної системи передачі повідомлень; володіння технікою управління судном; грамотна інтерпретація показників усього технічного обладнання, інше. Але при цьому зміст специфікації мінімального стандарту компетентності професіоналів морського профілю практично не відображає конкретних вимог до їхнього психофізичного стану, рівня їхніх психічних пізнавальних процесів, психологічних властивостей тощо. Вимога ж щодо наявності високого рівня стресостійкості майбутнього судноводія носить суто декларативний характер. Учені чітко вказують на зниження рівня професійного реагування моряків унаслідок тривалого впливу на них на борту судна факторів психотравмуючого характеру (Г. Броневицький, С. Голованюк, А. Даниленко, С. Ладнов, Л. Позолотін, В. Пономарев, Е. Псядло, В. Топалов, В. Торський, Л. Шафран). У межах попередніх досліджень нами була виявлена невідповідність між вимогами, які професія моряка висуває до їхньої психіки, та її реальними можливостями, що саме з часом

і провокує морських фахівців на зниження якості їхнього професійного реагування в процесі виконання завдань на борту судна [4, с. 31]. Тому є підстави зробити такі висновки: 1) компетентнісна підготовка майбутнього моряка в сучасному ВНМЗ не може бути продуктивною без цілеспрямованого удосконалення психологічної підготовки курсантів морських навчальних закладів у напрямі максимального розвитку їхньої емоційно-вольової стійкості, актуалізації психічних пізнавальних процесів (пам'яті, сприйняття, уяви, мислення), уваги, інтенсифікації функцій психологічних властивостей (професійно значущих рис характеру, здібностей тощо); 2) досягнення максимально високого рівня психологічної готовності майбутнього моряка до роботи в морі в умовах постійного впливу на нього комплексу психотравмуючих факторів може сприяти акмеологічний підхід, який, за твердженням авторів, функціонально спрямовується на максимальне розкриття ресурсів особистості та її психологічних якостей (О. О. Бодальов, А. О. Деркач, В. Г. Зазикін, Н. В. Кузьміна, Н. Г. Сидорчук, В. О. Толочек, інші).

Перевагою акмеологічного підходу (давньогрец. ακμή, акме – вершина, λόγος, logos – учіння) перед іншими вчені одноставно визначають сприяння максимально повному розвитку усіх потенційних людських, особистісних та професійних ресурсів людини, а також поєднання її духовних якостей із психофізичними та емоційно-вольовими ознаками [12, с. 19]. В.М.Вакуленко вбачає цінність акмеологічного підходу в забезпеченні цілісного розвитку особистості професіонала на підставі актуалізації всього її творчого потенціалу завдяки професійної самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення. Предметом уваги науковців повинні стати складові, що сприяють максимальному розвитку особистості: закономірності, принципи, механізми, умови, засоби, форми, методи та прийоми. Ми вбачаємо найбільш цінною позицію В. М. Вакуленко стосовно того, що акмеологічний підхід виступає чинником, який природно об'єднує інші відомі педагогічні підходи – аксіологічний та синергетичний [3].

Значення акмеологічного підходу в підготовці сучасного моряка підтверджується висновками вчених про його базову суть, а саме: у ситуаціях високого емоційного навантаження на особистість, яка напругу пов'язується з психологічним напруженням та тенденціями психоматичних захворювань, акмеологічний підхід сприяє збереженню психологічного здоров'я особистості через акмеологічний самовплив [1]; це – «вищий для кожної людини рівень розвитку її фізичного здоров'я, розуму, почуття, волі у взаємодії діє таким чином, що вона домагається найбільшого результату, виявляючи себе як індивід, як особа і як суб'єкт діяльності...» [2, с. 40]; на підставі оптимізації творчих здібностей та максимально повної реалізації іншого потенціалу особистість стає спроможною досягати: а) найвищих результатів у професійної діяльності, що обрана нею; б) вершин успіху завдяки тому, що «об'єктом технологізації стають особистісні зони розвитку людини, способи й засоби життєдіяльності, професійного становлення» [10, с. 329-330]. Іншими словами, акмеологічний підхід відкриває перед працівником морського флоту, який тривалий час працює в умовах значної психологічної напруги, перспективу стати конкурентоспроможним, а конкурентоспроможна людина – це людина, яка «має явні переваги, порівняно з іншими фахівцями, завдяки особистісному та професійному потенціалу. Вона здатна витримувати конкурси, вибори, умови середовища, що змінилися, переборювати перешкоди, домагатись успіху в житті, професійній сфері, закріплювати цю успішність у свідомості інших людей і робити свої дії певною нормою для інших» [10, с. 332- 333].

Автор Н. О. Бабаєва у своїй роботі «Умови і фактори продуктивності методів саморегуляції в акмеологічній практиці» [2] розкриває основні види, закономірності та механізми саморегуляції як способу свідомого цілеспрямованого самовпливу з метою забезпечення акмеологічного результату саморозвитку та самовдосконалення ресурсних складових особистості фахівця. Розглядаючи саморегуляцію з точки зору

акмеологічного знання, учена визначає її суть одночасно як функцію психіки людини та як засіб і метод цілеспрямованого впливу на неї. У якості основної функції саморегуляції як засобу самовпливу Н. О. Бабаєва вбачає забезпечення цілеспрямованого процесу ініціації, організації та підтримки усіх видів та форм внутрішньої та зовнішньої активності особистості в напрямі визначеної мети самовдосконалення. Специфікою психологічної саморегуляції як засобу свідомого цілеспрямованого самовпливу автор визначає залежність від особистісних особливостей людини на шляху актуалізації її ресурсів на підставі єдності динамічних, енергетичних та змістовно-сміслових складових. За концепцією вченої, для актуалізації потенціалу майбутніх моряків складовими механізми психологічного самовпливу ми можемо розглядати такі елементи: самосвідомість та рефлексію курсантів; їхню комунікативну активність та вербальний самовплив завдяки зверненню до внутрішньої мови; свідому цілеспрямовану візуалізацію певних результативно-доцільних образів завдяки концентрації уваги на цих образах тощо. За Н. О. Бабаєвою, результативність свідомої психологічної саморегуляції виявляється на трьох основних рівнях: фізіологічному (змінюється частота дихання, пульсу, стан м'язової напруги); психологічному (поліпшується самопочуття, з'являється впевненість у собі, покращується настрої та самовідчуття, знижується рівень тривожності); на особистісному (формується та закріплюються певні професійно значущі психологічні властивості – риси характеру, здібності, емоційно-вольові якості тощо, що поступово становляться часткою професійної Я-концепції особистості майбутнього моряка-професіонала). За висновками авторів, вдалу трансформацію психологічних ознак фахівця певної галузі на підставі звернення до психологічної саморегуляції зумовлює психологічна установка на можливість досягнення високих показників в процесі індивідуального цілеспрямованого психологічного самовпливу [7, с. 17].

Але результативність процесу свідомої психологічної саморегуляції в напрямку актуалізації особистісних та людських ресурсів майбутніми моряками може бути досягнена лише за умови забезпечення акмеологічного навчального середовища, у межах якого курсанти ВНМЗ зможуть розглядати себе в статусі об'єкту професійного саморозвитку та психологічного самовпливу. Відносно значення цього фактору І. О. Солов'єв доводить, що саме в межах акмесередовища здійснюється актуалізація особистісних ресурсів особистості – професійних, людських, психофізичних, а також соціально-культурних та духовних; це акмесередовище повинне мати ознаки простору майбутньої професійної діяльності фахівця, щоб він мав можливість поступово засвоювати його специфіку, привчатись долати його складності та на цій підставі реалізовувати процес особистісного самопроєктування професійно доцільних якостей та властивостей через професійний саморозвиток [11].

Аналіз наукових джерел, а також попередні наші дослідження цієї проблеми дозволяють зробити висновок про доцільність забезпечення акмеологічного підходу через упровадження в навчальний процес вищих навчальних морських закладів спецкурсу «Самоменеджмент психофізичних станів моряка» з подальшим забезпеченням для майбутніх моряків системи тренажерної підготовки. Цей навчальний курс буде спрямовуватись на оволодіння курсантами технологією свідомого психологічного самовпливу з метою цілеспрямованої актуалізації їхніх конкретних професійно доцільних якостей, а тренажерна підготовка сприятиме зміцненню цих якостей та формуванню на цій підставі більш високого рівня стресостійкості. Ми розглядаємо самоменеджмент психофізичних станів моряка в якості інноваційної продуктивної педагогічної технології, яка є сукупністю педагогічно-доцільного інструментарію зі свідомого психологічного самовпливу, що дозволить майбутньому морякові цілеспрямовано актуалізувати його ресурсні якості, та на цій підставі раціонального управляти особистими діями [4, с. 70]. Специфіка технологічних аспектів самоменеджменту психофізичних станів моряка розкривається нами в попередніх

роботах [4; 5; 6]. Ця технологія характеризується доступністю, безпекою та результативністю. Етапи цієї технології передбачають такі дії: забезпечення доцільної психологічної установки на можливість формування певної професійно значущої якості; оволодіння методами та прийомами свідомої психічної саморегуляції; визначення мети індивідуального професійного самовдосконалення; складання програми дій зі свідомого психологічного самовпливу; реалізація цієї програми; оцінка результативності отриманих результатів; закріплення сформованих якостей під час роботи на спеціалізованих тренажерах, що дозволятиме наближувати процес самовдосконалення до непростих умов майбутньої морської професії. Кінцевим результатом свідомого психічного самовпливу є підвищення рівня емоційно-вольової стійкості майбутнього моряка, зміцнення складових його індивідуальної професійної Я-концепції, удосконалення особистісних якостей.

Ми доводимо значущість акмеологічної спрямованості самоменеджменту психофізичних станів моряка, що зумовлюється специфікою механізмів психічної саморегуляції. Цей фактор виступає підставою забезпечення всіх складових професійної компетентності курсантів ВМЗ, що відповідатиме вимогам сучасних міжнародних стандартів. Упровадження в процес професійної підготовки сучасних моряків акмеологічного підходу сприятиме надійності їхнього професійного реагування з відповідним підвищенням рівня безпеки морського судноплавства. Саме тому ці питання потребують подальшого наукового дослідження.

Література:

1. Бабаева Н. А. Условия и факторы продуктивности методов саморегуляции в акмеологической практике: учеб.-метод. пособие. М.: МАИ: МОСУ, 2004. 47 с.
2. Бодаев А. А. Акмеология. М.: РАГС, 2002. 287 с.
3. Вакуленко В. М. Развитие теории и практики Высшей педагогической освіти Украины, России, Белорусии на основе акмеологического подхода: монография. Луганск: Альма-матер, 2007. 496 с.
4. Зайцева Т. Г., Ходаковський В. Ф. Теорія і практика самоменеджменту психофізичних станів моряка з активізації людського ресурсу та подолання проблеми аварійності на флоті: монографія. Херсон: ХДМА, 2012. 136 с.
5. Зайцева Т. Г., Ходаковський В. Ф. Самоменеджмент психофізичних станів морських фахівців у контексті посилення людського ресурсу та попередження аварійності на флоті: навчальний посібник. Херсон: ХДМА, 2013. 153 с.
6. Зайцева Т. Г. Самоменеджмент психофізичних станів моряка як інноваційна педагогічна технологія. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць* 2011. № 11. С. 132-137.
7. Кузьмина Н. В., Шмелева Е. А. Развитие акмеинновационного потенциала будущего учителя в профессионально-образовательной среде. *Акмеология*. 2013. № 1 (45). С. 16-21.
8. Манільські поправки до додатка до Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (ПДНВ) 1978 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896_052/.
9. Стадниченко С. М. Человеческий фактор на море: учеб.-метод. пособие. Одесса: Астропринт, 2003. 192 с.
10. Сидорчук Н. Г. Развитие акмеологической науки как одна из условий повышения качества образования. *Инновации в образовании: интеграция науки и практики: збірник науково-методичних праць*. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 321-335.
11. Соловьев И. О. Развитие профессионала в акмеологической среде: дисс. ... д-ра психол. наук: 19.00.13. М., 2011. 640 с.
12. Толочек В. А. Феномен «акме»: личность, успешность, среда (окружение). *Известия Саратовского университета*. Саратов, 2015. № 1. С. 16-21.
13. List of shipwrecks in 2016. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_shipwrecks_in_2016.

Zaytseva T. G., Kalaschnikov M. M.

SELF-MANAGEMENT OF SEAFARERS' PSYCHOEMOTIONAL STATES
IN A LIGHT OF THE ACME APPROACH

The article has studied the principles and the role of the Acme approach in providing the proper level of future seafarers' proficiency through activating their human, personal and professional resources. The author considers an appropriateness of the psychological and physical states self-management as an effective pedagogical technology in the future mariners training process. This will result in considerable increasing of their psychoemotional resistance and minimizing the role of a «human factor» while at sea. The author approves the necessity of the Acme approach introduction to training future seafarers' ability to withstand the impacts of different traumatic factors and perform their duties effectively.

The author justifies the educational conditions, which can contribute in building a professional competency of future seafarers to meet the international requirements. These standards suppose the presence of high-level emotional endurance and particular personal psychological characteristics are to be an essential part of seafarer's professional competency. Such factors are able to enhance seafarer's capability to withstand the negative impacts of provocative and traumatized stimulus aboard ship, decrease the level of fatigue during the voyage, to consolidate a proper professional behavior, and make seafarer competitive at international labour market.

The author suggests improving psychological readiness of future seafarers by means of their resources activation. The article discusses the advantages of Acme approach implementing for developing of future seafarers psychological strength. The author proves the significance of mental and physical states management as a technology of conscious self-regulation. The psychological self-management technique is aimed at mastering the cadets of Maritime Educational Institutions by using the methods of conscious psychological self-regulation. The productivity of this approach consists in replacing the subject-object relationship, when cadet becomes a subject of conscious psychological self-action.

Key words: professional competency, human factor, psychoemotional resistance, the Acme approach, innovative pedagogical technology, self-management, conscious psychological self-regulation.

Дата надходження статті: «21» листопада 2017 р.

УДК 378.17

Корж Г. І.*

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я:
КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ ТА СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ

У статті обґрунтовано необхідність формування готовності до збереження й зміцнення власного здоров'я студентської молоді, яка є особливою групою населення підвищеного ризику з характерними умовами навчання, проживання та діяльності. Проаналізовано стан дослідженості визначеної проблеми сучасними науковцями. Наголошується на ролі вищої освіти у формуванні морально-етичних цінностей, що спрямовують готовність до правильного вибору на користь збереження й зміцнення здоров'я студентів. Окреслено сучасні підходи до трактування поняття «здоровий спосіб життя», здоров'язбереження та узагальнено визначення дефініції «здоров'я». Означено та розглянуто фізичні, психічні, духовні та соціальні мотиваційні критерії, які сприяють формуванню готовності до збереження та зміцнення власного здоров'я студентської молоді. Наголошується на особливості студентського віку в контексті дотримання здорового способу життя. Зазначено, що готовність до збереження та зміцнення здоров'я є складовою професійної підготовки та важливим чинником формування загальної готовності студента як майбутнього фахівця до професійної діяльності. Результати експериментального дослідження

*© Корж Г. І.